

Каталог - 2018

**ХАРКІВСЬКИЙ
ОСІННІЙ МАРАФОН
ПСИХОТЕХНОЛОГІЙ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТОВАРИСТВО ПСИХОЛОГІВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені Г. С. СКОВОРОДИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені А. С. МАКАРЕНКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
УКРАЇНСЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ НАПН УКРАЇНИ
АСОЦІАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ ПСИХОЛОГІВ ХАРКОВА
МІЖРЕГІОНАЛЬНА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ СИМВОЛДРАМИ
ВСЕУКРАЇНСЬКА АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНА АСОЦІАЦІЯ
СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ ЦЕНТР ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВОСТЯМИ РОЗВИТКУ «ЛАДО»

*З нагоди 110-річного ювілею Л.І. Божович (1908-1981),
115-ї річниці з дня народження П.І. Зінченка (1903-1969)
та О.М. Леонтьєва (1903-1979)*

ХАРКІВСЬКИЙ ОСІННІЙ МАРАФОН ПСИХОТЕХНОЛОГІЙ

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(Каталог психотехнологій; тези доповідей)

27 жовтня 2018 року

Харків – 2018

УДК 159.9.07
ББК 88

Рецензенти:

Кузнєцов Марат Амiрович, доктор психологiчних наук, професор кафедри практичної психологiї Харкiвського національного педагогiчного унiверситету iменi Г.С. Сковороди

Панок Вiталiй Григорович, психологiчних наук, професор, директор Українського науково-методичного центру практичної психологiї i соцiальної роботи

Романовський Олександр Георгiйович, доктор педагогiчних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувач кафедри педагогiки i психологiї управління соцiальними системами Національного технічного унiверситету «ХПІ»

*Рекомендовано до друку Вченою радою Харкiвського національного педагогiчного унiверситету iменi Г.С. Сковороди,
протокол № 7 від 25.10.2018 року*

ХАРКIВСЬКИЙ ОСIННIЙ МАРАФОН ПСИХОТЕХНОЛОГIЙ: матеріали наук.-практ. конф., м. Харкiв, 27 жовтня 2018 р., ХНПУ iменi Г.С. Сковороди. Харкiв: Дiса плюс, 2018. 304 с.

ISBN 978-617-7645-34-3

У збiрнику представлено матеріали науково-практичної конференцiї «**ХАРКIВСЬКИЙ ОСIННIЙ МАРАФОН ПСИХОТЕХНОЛОГIЙ**», метою якої було висвітлення в рамках профорiєнтацiї та просвiтництва новiтніх розробок у галузі психотехнологiї, представлених на теренах України.

Перша частина збiрника мiстить **Каталог психотехнологiї** новiтніх авторських розробок розвивальних, психокорекцiйних, діагностичних, тренiнгових програм, методик, технiк тощо, iнформацiя про які подана у виглядi анотацiй.

У другiй частинi розміщено тези доповiдей, які мiстять результати науково-практичних розробок учасникiв конференцiї.

Матеріали конференцiї вiдзеркалюють результати сучасних досліджень у галузях теоретичної та прикладної психологiї.

Для науковцiв, викладачiв, аспiрантiв та магістрантiв, студентiв гуманiтарних спецiальностей, практичних психологiв, вихователiв, соцiальних та медичних працiвникiв.

Матеріали друкуються в авторському варіанті з правками редакцiї.

ISBN 978-617-7645-34-3

УДК 159.9.07
ББК 88

© ХНПУ iменi Г.С.Сковороди, 2018
© Колектив авторiв, 2018
© Сльчанiнова Т.М. (оформлення, Ψ-емблема), 2018
© Фоменко К.І. (обкладинка), 2018

Диаб Набил Ценность собственной жизни у студентов как объект психологического исследования.....	157
Дівинець Д.С. Вплив релігійних установок на відношення до смерті у молоді	162
Дорожко І.І., Сосніхіна С.Є. Ціннісні настанови сучасної студентської сім'ї.....	166
Жукова Л.В. Основні напрямки психолого-педагогічного супроводу дітей з аутичними порушеннями.....	170
Задорожна І.С., Шукалова О.С. Прояв агресії у студентської молоді.....	172
Зайцева О.О. Теоретичне обґрунтування змістової моделі мотиваційних чинників метакогнітивної активності студентів та методи їх вивчення	174
Захаревич Н.В. Критичне мислення і креативність як важливі компетентності у навчанні старшокласників.....	177
Корж О.В. Особливості пошуку сенсу життя у людей середнього віку	179
Костикова О.В. Профессиональный имидж: аспекты конструктивной критики	183
Крамченкова В.О. Типологія ставлення до паління.....	184
Кузнєцов М.А., Шаповалова В.С. Прогнозування ступеня схильності студентів до страхів, пов'язаних з навчально-професійною діяльністю	185
Кузнєцова М.М. Оптимізм в системі предикторів психічної саморегуляції навчально-професійної діяльності студентів	190
Кушнарєва Л.А. Особливості та наслідки переживання нещасливого кохання	195
Ладика В. В., Шукалова О.С. Роль репрезентативної системи сприйняття у процесі навчання студентів	196
Леженіна Л.М. Психологічні умови профілактики синдрому емоційного вигорання у майбутніх працівників слідчого апарату правоохоронних органів.....	198
Лесніченко Н.П. Психосоматика у фокусі історії.....	200
Лисенко Л.М. Значущість соціального інтелекту в професіях системи «людина – людина».....	204
Лисечко М.В. Структурно-процесуальна модель формування рольової компетентності у студентів	208
Литвин А.О. Здатність генерувати ідеї як властивість особистості	112
Лугова М.С. Особливості психосоматичної компетентності людей з алергічними реакціями та захворюваннями шкіри.....	214
Меднікова Г.І. Психологічні особливості хворих на нейродерміт	216
Місюра А.В. Психологічні особливості мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку.....	218
Москаленко В.В., Цигічко К.Д. Арт-терапія як метод розвитку обдарованості дитини	219
Нестеренко М.О. Підходи до психологічної діагностики особистості	221
Нестеренко М.О., Ярещенко О.В. Психологічні складові структури особистості співробітника Національної поліції України	224
Нікітіна О. П., Обухова Н. О. Особливості розробки психотехнологій по активізації потенціалу особистості в контексті ауто-перцепції.....	227
Нікітіна О.П., Турчинова Ю.Р. Психологічні особливості стилів батьківського виховання в залежності від типу сім'ї (повна/неповна).....	227
Одокієнко О.Є., Жидко М.Є. Основні виклики у практиці психолога в сучасному технічному університеті (на прикладі досвіду психологічної служби, відділу навчально-виховної роботи Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»).....	229
Орлова В.А., Підчасов Є.В. Роль стилю сімейного виховання у формуванні	

Крамченкова В.О.

*Національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди
м. Харків*

ТИПОЛОГІЯ СТАВЛЕННЯ ДО ПАЛІННЯ

Феномен ставлення до паління є соціально-психологічною категорією, що відображує соціокультурне середовище, в якому паління виконує низку символічних та сигнальних функцій. Установки щодо паління присутні у індивідуальній свідомості кожної особистості, тому що вони фактично є змістом суспільної свідомості. Особистість стикається із ситуаціями паління та вибудовує власний специфічний варіант ставлення до паління вбираючи та трансформуючи суспільні образи, впливи мікросоціального оточення та індивідуальний досвід.

Ставлення до паління на інтрапсихічному й інтерперсональному рівнях характеризується амбівалентністю – наявністю умовно-позитивного і негативного сенсів. За думкою В. П. Позняка, В. Л. Хромової (2008) ставлення до паління є сталою та стабільною характеристикою тому, що представлено не лише на особистісному рівні, а і на міжособистісному та міжгруповому рівнях психологічних відношень. Оскільки психологічні відношення виступають соціально-психологічними регуляторами різних видів активності особистості (В. М. Мясіщев), то вивчення типологічних варіантів ставлення до паління є актуальним напрямком наукових досліджень в світлі розробок ефективних програм профілактики тютюнової аддиктивної поведінки.

Мета – визначити типологічні профілі ставлення до паління.

У дослідженні взяли участь 803 випробовуваних у віці від 14 до 75 років, з яких 310 курців, 238 осіб, що палять ситуативно, 255 тих, що не палять. Включення до досліджуваних респондентів, які палять ситуативно, або не палять, обумовлено їх приналежністю до єдиного соціокультурного середовища. Дослідження проводилося із застосуванням авторської методики «Дослідження соціально-психологічних установок щодо куріння». Статистична обробка даних проводилася за допомогою кластерного аналізу за методом К-середніх.

За результатами кластеризації утворилося чотири типологічні профілі.

1 профіль (17,81% досліджуваних) – високі показники відкидання шкоди паління, віри у позитивні сенси паління та низькі показники адекватності сприйняття паління. Психологічно перший профіль характеризується неадекватно позитивними соціально-психологічними установками щодо паління, уявленням про паління як звичку та використання його, як засобу для вирішення багатьох завдань буденного життя. Даний профіль можна умовно позначити як «Неадекватно-позитивні установки щодо паління».

2 профіль (35,99% досліджуваних) – високі показники віри у позитивні сенси паління, нижче за середні показники відкидання шкоди та адекватності сприйняття паління. Цей профіль характеризується уявленням

про шкідливість паління, але переконаннями, що паління має використовуватися як копінг-механізм, чи має індивідуальні «раціональні» причини. Паління виправдовується за принципом «шкідливо, проте ...». Таким чином, даний профіль може бути умовно позначено як «Установки про позитивні сенси паління».

3 профіль (16,56% досліджуваних) – високі показники відкидання шкоди паління, нижче за середні показники віри в міфи про позитивні сенси паління та середні показники адекватності сприйняття паління. У досліджуваних даного профілю слабо виражене уявлення про «користь» паління, використання паління задля вирішення різноманітних проблем (заспокоєння, контроль ваги, зосередження), але наявна недовіра щодо фактів про шкідливий вплив паління на здоров'я. Принципом виправдання паління постає твердження «не так вже це і шкідливо». Даний профіль може бути умовно позначений як «Установки про невелику шкоду паління».

4 профіль (29,84% досліджуваних) – низькі показники відкидання шкоди паління та віри у міфи про позитивні сенси паління, високі показники адекватності сприйняття паління. Досліджувані цього профілю не надають палінню специфічних позитивних функцій, переконані у його шкідливому впливі на здоров'я, тобто адекватно сприймають цей феномен. Таким чином, даний профіль може бути умовно позначено як «Адекватні установки щодо паління».

Таким чином, типологія ставлення до паління представлена наступними варіантами – «Неадекватно-позитивними установками щодо паління», «Установкою про позитивні сенси паління», «Установкою про невелику шкоду паління» та «Адекватними установками щодо паління».

Кузнєцов М.А., Шаповалова В.С.

Національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, м. Харків

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

ПРОГНОЗУВАННЯ СТУПЕНЯ СХИЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО СТРАХІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З НАВЧАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТЮ

Проблема страхів, які виникають у студентів під час навчально-професійної діяльності, потребує подальшого детального теоретичного вивчення та експериментального дослідження. Особливо важливим є знаходження засобів прогнозування студентських страхів. У нашому дослідженні для прогнозування виникнення студентських страхів використовувався дискримінантний аналіз. Він був виконаний окремо у трьох групах досліджуваних («Безстрашних», «Помірно лякливих» та «Сильно лякливих»). За анкетною «Перелік студентських страхів» (М.А. Кузнєцов В.С. Шаповалова, 2016) визначався загальний показник студентських страхів. До процедури дискримінації були включені наступні змінні: 1) два показники вираженості систем активації (САП) та гальмування (СПП) поведінки (за Греєм-Уїлсоном); 2) вісім показників